

Előfizetési árak:
 A kiadóhivatalban átveve:
 Egész évre . . . 8 frt — kr.
 Negyedévre . . . 2 „ — „
 Helyben házhoz hordva:
 Egész évre . . . 10 frt — kr.
 Negyedévre . . . 2 frt 50 kr.
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre . . . 12 frt — kr.
 Negyedévre . . . 8 „ — „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Apáca u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaszolgáltatására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, július 2.

Jeles diákok, rossz diákok.

A szünidő elején minden lap kötelességének tartja, hogy egy-egy kemény vagy szelíd cikkben elmondja hivatott vagy hivatlan tollból származó véleményét egyik másik tanügyi kérdés fölött; évközben ugy sem igen érnek rá a magasabb politikai régióból ilyen alacsonyra leszállani. Adjunk az évből egy napot a tanügynek, itt tüntessük fel magunkat minél tudósabb pedagógusnak, aztán egy évre ismét adieu pedagogia!

Ez a magyar hírlapirodalom tanügyi programja általában. A program, valljuk meg, tökéletesen megfelel a jelenkor gondolkodásának, mely bizony az iskolákkal elméletben, de különösen gyakorlatban meglehetősen mostohán bánik el.

Lapunkban e helyen s más rovatokban is nemcsak éppen ilyentájt szoktunk foglalkozni tanügyi kérdésekkel. Mindazáltal nem akarván az általános szokás alól kivételt csinálni, mi is leadjuk szavazatunkat a jelen iskolázás némely kérdéseibe.

Távol állunk minden tudós pedagóguskodástól. Véleményünket nem alapítjuk semmiféle »elismert szaktekintély« bölcsességére, csupán egyre hivatkozunk: az élet tanúságára.

Ilyenkor tanév végén két tapasztalattal szolgál a diákélet világa: hogy általában a rossz bizonyítványt hozó tanulóval a szülők, a jelesekkel tündöklőkkel pedig az élet nincs megelégedve. Últ már Ma-

gyarország miniszteri bársonyszékén volt szekundás diák, ellenben hány egykor jeles érett dolgozik ma valami szűk kis hivatal szürke falai közt.

Ez a tapasztalat pedig fényesen beigazolja, hogy a mai iskolázás nem képes az egyén valódi értékét felfedezni. Az iskola megmondja, hogy a gyermek jól vagy rosszul illeszkedett-e bele a felállított szabályok keretébe, de nem tudja megmondani, hogy ha a keretet elveszszük, meg tud-e állni a gyermek a maga lábán is.

Szinte átment a köztudatba s meggyökeresedett a felfogás, hogy jeles diákból életre való ember alig lehet. És ugyanaz a köztudat nem látja ebben a felfogásban azt a sujtó kritikát, a melyet benne az egész mai iskolázásra kimondott. Rámondják az iskola kitüntetettjeire, hogy hiszen szegény jámborok másra sem valók, csak hogy tanuljanak, az életben úgy sem sokra viszik; de nem kérdezik meg ebből folyólag, hogy hát mire való akkor az iskola, ha ilyen életre nem való magológépek teszik büszkeségét? Csaknem kellemetlen dolog ma jeles érettségit vinni belépő jegyül az élet komédiájába; az a bizonyítvány egyúttal azt is mutatja a közfelfogás előtt, hogy tulajdonosa, a szegény magológép, nem is való egyébre, csak hogy tanuljon.

Nemcsak nálunk van ez így, hanem talán az egész világon. Mindenütt letűnni látszik a kora, mikor még az Arany Jánosok diákkorukban is első voltak s az erős tehetségek felbukkanását az élet legzavarosabb örvényéből reméljük.

Elég különös jelenség, a mely magára hívta a tanügy komoly erőinek a legfelsőbb, legbölcsebbnek kikiáltott pedagógusok figyelmét is. Gyűléseket tartottak Párisban és Budapesten, Krisztiániában és Rómában, annak megtudása végett, hogy hát mi is lehet ennek az oka? És francziák, magyarok, norvégek, olaszok mind egy eredményre jutottak: hogy a tanítás módszere nincs még kellően a »modern pedagogia« elvei szerint berendezve. Változtatták tehát a módszereket a szerint, a mint a modern pedagogiát megközelíteni akarták. Róma és Páris fenntartja a kétféle középiskolát kétféle jogositással, Budapest némileg egyesítene őket legalább a jogositásban. Krisztiánia pedig keresztülviszi az egységet a klasszikus nyelvek teljes kiküszöbölése árán; mind a négy helyen nagy gondolkodások után kiczirkalmazták a tanórák kellő számát, csinálnak a tanárok számára gyönyörű utasításokat, s remek iránylyal, bölcs pedagógiai körültekintéssel s az eredmény — marad a régi. A jeles diák csak az iskolában első, az életben megint csak hátul kullog — hiszen nem is való másra az istenadta, minthogy tanuljon.

A bölcs pedagógusok fejüket csóválják. Ennek nem lenne szabad így történnie s ha így történt, bizonyára azért történt, mert nem közelítettük meg eléggé a »modern pedagogia« elveit. Ujra neki ülnek a módszernek, újra kalapálják, toldják-foldják abban a szent meggyőződésben, hogy végre mégis csak közel jutnak a modern pedagogiához s a tanítás sike-

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A nagyasszony álma.

Irtá: DEÉR.

— Álmosan, teljesen megtörve szállt ki a vasuti kocsiból a Barinkay gyerek. Egyenesen Párisból jött, hogy jelen lehessen az őcsce lakodalmán.

Az állomásnál őcsce várta. Ugyan senki sem foghatta rájuk, hogy testvérek. Tibor az idősebb magas, elegáns alak. Érdekeseen halvány arcának igazi férfias kifejezést ad a gondosan ápolt fekete bajusz. Csak a szemében van valami nőies lágyság, vagy inkább tán valami unott blazirtság.

Meglátszik minden mozdulatán, hogy igazi világfi. Eppen ellentéte őcsce, Elek. Inkább alacsony, mint magas, szőke haja, zömök alak. Igazi falusi járda típus.

Mikor bátyját megpillantotta, őszinte szeretettel, tárt karokkal sietett hozzá. Meg is ölelte úgy istenigazában. Tibor nem is mulasztotta el, hogy az ölekezés után végig ne porolja elegáns uri ruháját.

— Szervusz őcsém, — ennyiből állt az egész üdvözlése. Aztán kinnért, arisztokratikus léptekkel megindult a kocsifelé, mely elé pompás két fekete volt fogva.

Csak mikor már megindultak, jósokára jutott eszébe, hogy szóljon az őcscsének, ki pedig folyton beszélt mellette.

— Mond csak Elek, hogy van anyánk?

Észrevehetőleg jól esett az a kérdés a fiatalabb Barinkaynak. De azért tekintetében volt valami néma szemrehányás, mintha azt mondaná, hogy ez még csak most jut eszedbe. De azért egész gyöngédséggel válaszolt bátyjának.

— Köszönöm öreg, jól. Ugyan a mostani sok gond kissé megviselte, de azért csak megvan. Tudom, alig várja már, hogy láthasson. Fanyar mosoly jelent meg e szókra Tibor ajkán. Aztán inkább udvariasságból, mint érdeklődésből őcsce menyasszonyáról kezdett beszélni.

— Hát aztán mond csak kis öregem, ki is lesz az én sógorasszonyom? Csinos-e?

Élénk pir futotta el Elek arcát e szókra. Valami erős gorombaságot akart mondani, de aztán mintha eszébe jutott volna valami. Egész csendesén válaszolt, de azért a hangjában ott rezgett valami keserűség féle.

— Nem szép tőled Tibor, hogy még csak menyasszonyom nevét sem jegyzed meg magadnak. Pedig mondhatom, hogy te is nagyon jól ismered.

Ez utóbbi szavakat némi gúnyal mondta a fiatalabb Barinkay gyerek. Bátyja is érezte ezt. Meglepetve fordult őcscséhez.

— No, ne nehesztelj, hogy elfeledtem választottad nevét. Elismerem, hogy nem szép tőlem. De még mindig nem tudom, hogy ki az.

— Bálnay Palma, — mondta Elek, — miközben kutató szemekkel vizsgálta bátyja arcát.

A név hallatára Tibor arcába futott a vér, majd meg hirtelen elsápadt. De aztán erőltetett nyugalommal szólt.

— Palma, a szép Bálnay lány! Gratulálok őcsém a választáshoz.

Elek szemében valami keserű, fájdalmas kifejezés ült e nehány szóra. Szeretett volna még valamit mondani bátyjának, de a kocsifordult a százados fákkal szegélyezett parkba s a kastély erkélyén látható volt a nagyasszony, az öreg Barinkayné.

Mikor a kocsiról leszálltak a nagyasszony átölelte rég nem látott fiát.

— Hozott Isten, édes fiam. De meg emberesedtél, a mióta nem láttalak.

És szerető gyöngéd anyai tekintettel nézte végig fia elegáns, férfias alakját.

— Siess fiam, öltözzél át s aztán jöjj le a szalonba. Vendégeink vannak — Bálnayék.

Ezt már Tibor nem hallotta. Sietett szobájába, hogy átöltözkedhessék. Magában mérgeződött, hogy vendégek vannak a háznál s így a hosszú utazás után nem pihenheti ki magát. De nem akart mindjárt az első nap anyjával ellenkezni, hát csak sietett, hogy a vendégeket üdvözölhesse. — Mikor leért a szalonba, egy inas jelentette neki, hogy a vendégek lementek a parkba s oda várják őt is.

Tibor utánnuk ment. Mikor leért a parkba a bokrokkal szegélyezett utakon untalanul bolyongott egy ideig, mintha akaratlanul is került volna a találkozást a társasággal. Jól esett neki a magán.

rességéhez. Hogy a jövő eredménye mi lesz ezen az úton, nem akarom előre jelezni; csak arra mutatok rá, hogy a közvélemény annyi bölcs kísérlet után is a jeles diákokra szánkozva tekint, mert hiszen szegények másra sem valók, csak hogy tanuljanak.

Mintegy mentő gondolatot vetette oda valaki a jelszót: az iskola ne csak tanítson, hanem neveljen is. És újra ismétlődtek a fent jelzett tanácskozások, tantervkalapálások, utasítás szerkesztések. És az eredmény maradt a régi eredménytelenség.

Ha ennyi balsiker mellett figyelembe vesszük azt a történelmi tényt, hogy a régi, a modern pedagógia elveitől még messzire elmaradt iskolák kitűnő tanulóit az életben is diszes állásokat foglaltak el, akkor szinte önkéntelenül támad a gondolat: ugyan! hátha a baj oka nem az iskolában van?

A régi tanítás nem akarta az ismeretek tengerét felölelni; nem akart nevelni sem; egyedül tanítani akart, nem sokfélélt, de alaposan. S a mi a gyermeki léleknek még hiányzott: a nevelést megadta a szülői ház, mert akkor még úgy vélekedtek, hogy a szülők talán csak mégis alkalmasabbak azt a bizonyos hajlítást, egyenesítést, ápolgatást végezni egykét, folyton szemük előtt levő zsengelelken, mint egy tanár a gondjaira bízott 50—60 nebulón. Ebből a tanító iskolából és nevelő szülői házból kerültek ki a történelem legnagyobb alakjai, a mult legszebb jellemei.

Igy van-e ez ma is?

Sajnos, nincs.

A létért vívott harc előbb az atyát foglalta le magának teljesen. Lassan-lassan oda jutottunk, hogy a családapák legnagyobb része még éjszakái nagy részét is munkában kénytelen tölteni. Sok az eszsimó és kevés a fóka! Majd a családi szentély egyetlen főntartóját, az anyát ragadta ki köréből. Hány olyan család

van ma már nemcsak a munkások, hanem az értelmiség tagjai közt is, ahol apa és anya egész napon át egyformán kenyér után járnak? Hiába! Az eszsimók megdöbbenően szaporodnak s a fókák ijeszten ritkulnak!

Hova lesz ily körülmények közt a gyermek nevelése?

Elvész, vagy pedig olyan kezekbe jut, amelyek »nevelése« egyértelmű a gyilkossággal. Ha kedve van a gyermeknek tanulni, belemélyed könyveibe fülig, másról tudomást sem szerez, mert hiszen ki mutatna neki más élvezetet? Így aztán kilép az életbe mint egyoldalú, félszeg ifjú, aki másra sem való, mint hogy tanuljon. Ha a gyerek nem érez vonzalmat a könyvek iránt, senki sem törekszik azt ügyes, tapintatos bánásmóddal fölkelteni. Egy »suszter-inasnak mégy, kölyök!«-féle szentenciával megoldja a kérdést az ideges, munkája után lázongó proletár, a legjobb esetben — ha jobb tehetsége van — lumpoló vadzsenni.

Félszeg tudósok, lázongó proletárok, züllött vadzsenni — ime a mai társadalom legujabb alakjai, akiket egyenesen a mai bomló családi élet és kapkodó iskolázás teremtett.

Félelemmel tekintünk a jövőbe, mely elé ilyen örökkel indulunk. S ha kereszük az orvosságot, vágyakozva tekintünk a mult idők békés képére, felsóhajtván:

Családi nevelés, alapos tanítás! jöjjen el a ti országotok!

R—r.

Hol lesz a pénzügyi palota?

— A pénzügyminiszter döntése. —

Sok panasz, rekrimináció után hivatalos és pedig felsőbb hivatalos körökben is belátták, hogy mennyire tarthatatlan és káros a közönségre az az állapot, a mely már régen megnehezíti Nagyváradon a kir. pénzügyi hivatalok gyors működését.

A személyzet kevés első sorban, de ezenkívül a másik nagyobb baj, hogy az egyes hivatali csoportok szét vannak szórva a város különböző pontján.

Igy pl. a pénzügyigazgatóság a vasuti állomás közelében, a kir. adóhivatal a Főutczán, a várnivatal a Nagypiacz-téren van elhelyezve s ha valakinek olyan dolga akadt, hogy mindhárom hivatalban meg kell jelennie, járhat egy fél napig, amíg elvégzi a dolgát. Nagyvárad város törvényhatósága és a kereskedelmi és iparkamara több ízben intéztek felterjesztést a miniszterhez a pénzügyi hivatalok összpontosítása iránt.

Papp Miklós kir. pénzügyigazgató szintén tett előterjesztést hivatalból a miniszterhez, a melyben festette a tarthatatlan állapotot s kérte a hivatalok összpontosítását. Csakhamar megjött a válasz a minisztertől, a melyben megbízta a pénzügyigazgatót, hogy nézzen utána, miként lehetne a kérdést legjobban megoldani, az állam építsen-e pénzügyi palotát, vagy bérlet által szerezzen alkalmas épületet, a melyben az összes pénzügyi hivatalok kellő elhelyezést találhatnak.

Ezután megindultak a tanácskozások. Szó volt arról, hogy a Nagypiaczon a Poynár-ház helyén, a Korona korcsma területén építenék fel, de ezek a területek nem felelnek meg.

Legalkalmasabbnak mutatkozott mindjárt az a terv, hogy a legalkalmasabb terület pénzügyi palota építésére az irgalmas-rend Fő-utca és Sztaroveszky-utca sarkán levő óriási üres telke, a hol a pénzügyigazgatóság, a kir. adóhivatal, dohány és bélyegraktár megfelelő, alkalmas elhelyezést találna.

A miniszter kiküldötte lent járt Nagyváradon e tárgyban s szintén ezt a helyet találta a legalkalmasabbnak, de azt az összeget tulajmagasnak találták, a melyet az irgalmas-rend kért. A rend ugyanis hajlandónak nyilatkozott a palota felépítésére, ha a pénzügyminiszter az építési költség amortizációs kamatait fizeti bérleti összegként.

Egyidejűleg felmerült az az eszme, hogy az állam megvásárolná a közkórház szomszédságában levő nagy kiterjedésű Göndöcs-kertet s

Es itt az őszi fészekben, az ismerős fák, bokrok közt valami csendes melancholia vett erőt a lelkén. Mintegy erőszakosan tört lelkébe egy emlék. Egy karcos, ringó termetű leánynak az emléke, ki valamikor nem is olyan nagyon rég még élénk boldogsággal töltötte be a lelkét.

Bálnay Pálmára, öcsese menyasszonyára gondolt, ő a tapasztalt világfi úgy érezte, hogy ennek a leánynak az emlékére melegebben dobban föl szíve s valami név nélküli vágyódás kél a szívében az után a leány után.

Álmodozva s egészen elmerülve ment tovább, mikor egyszerre csak hangok ütötték meg fülét. Önkéntelenül megállt s a sikkes, elegans világfi hallgatózni kezdett.

A közeli rózsalugasban beszélgettek. Az egyik hangban öcsese hangjára ösmert Tibor s megrázkódott mikor öcsese egy nevet ejtett ki.

— Ne ámítsuk magunkat, *Pálma*. Mindketten tisztában vagyunk helyzetünkkel. Egymáséi leszünk, mert szüleink akarják. Régi, kedvenc terve ez már az öregeknek, hogy a Bálnay leány meg az egyik Barinkay gyerek egy pár legyen. Maga is nagyon jól tudja, hogy elsőben bátyám volt a jelölt. Azt hittem, hogy ő is lesz a szerencsés, ki Önt oltárhoz vezeti. Tudom Pálma, hogy maga őt szerette, — tán még most is szereti. Bátyám is vonzódott magához, tán szerette is. És erősen hiszem, hogy ha ő nem megy Párisba, most nem lennénk mindketten szerencsétlenek.

— Mert azok vagyunk, Pálma ne tagadja. Nagyon jól látom én, hogy maga engem nem szeret, nem is szeretett. Nem szemrehányáskép mondom én ezt magának. Hisz én is szenvedek, mert én sem vagyok már szabad. Szívem s

szavam már másé. Ez a mi helyzetünk Pálma. Tiszta és világos, fájdalom, nagyon is az.

Az ifju itt megszakította beszédjét s valami félnék, lányos hang szűrődött át Tiborhoz.

— Mondja Elek, miért beszél Ön épp most úgy velem, most, midőn már alig pár nap választ el bennünket az esküvőtől. Miért nem mondta ezt már régebben? Ön férfi, Önnek kellett volna erősebbnek lenni s ha érezte, hogy nem szeret, szembe kellett volna szállnia a szülői akarattal. — Akkor tán másként lett volna minden.

— Az ifju hallgatott egy ideig, majd lassu, vontatott hangon kezdett beszélni.

— Igaza van Pálma. Megérdemlem a szemrehányást. De azért mégsem oly nagy a hibám, mint Ön gondolja.

— Ismertem az öregek tervét. Tudtam, hogy mily édes álmuk a mai egybekelésünk. És én végtelen szeretem anyámat, bátyámat. Nem volt erőm, hogy anyám legkedvesebb ábrándjait széjjeltépjem. Másrészt félttem, hogy ha én ellenszegülök anyám akaratának, egész keserűségét bátyám ellen fordítja, mert hisz neki lett volna, hogy úgy mondjam, kötelessége az a szerep, melyre én vállalkoztam.

Tibor érezte, hogy e szavakra arcába szökik a vér. Akaratlanul is közelebb húzódott a lugashoz, hogy jobban hallhassa a reá nézve oly kínos, de mégis fontos beszélgetést. Öcsese szavát hallotta.

— Így volt Pálma. És én beleéltem már magam e szerepbe. Hisz sokan vannak így, kik szerelem nélkül lesznek egymáséi és azért mégis nyugodt, tán idővel még boldog életet is élnek.

— Nem is szóltam volna én magának

semmit. De közbejött valami, ami kötelességemmel teszi, hogy őszintén közöljek magával mindent.

— Mint tudja, bátyám ma megérkezett. Együtt jöttem vele az állomásról s beszélgetésben szóba jött az Ön neve is. És jól láttam, hogy e név hallatára bátyám elpirult, majd elszáppadt. És ez a pirulás megértette velem, hogy Ön még élénk emlékében él bátyámnak. Talán szereti is Önt, Pálma.

E fölfödésre vihar kelt szívemben. Gondoltam, hogy mily kínos, gyötrelmes lesz életünk, ha bátyám szeretné Önt! Örökös féltékenység, tán gyűlölködés lenne részünk, pedig még a gondolatajára is megremeg a lelkem.

— Ezért szóltam Pálma most, a mikor még nem késő. Fedjük a multat s legyünk jó barátok. Beszélni fogok anyámmal, maga is mondjon el mindent szüleinek s remélem, ők is befogják látni helyzetünk lehetetlenségét. És én erősen remélem, hogy így még tán mindketten megtaláljuk a boldogságot, melyet egymás oldalán hiába kerestünk volna.

Elhallgattak. Tibor egész valóját forró tűz járta át. Küzdött magával. Meghatották öcsese szavai, másrészt egész erővel ujult föl benne a régi szerelem. Tán órákig elálldogált volna helyén, ha öcsese szavai magához nem térítik.

— Menjünk Pálma. Ugyis hosszasan maradtunk el a többiektől.

— Ide még, — szolt közbe hirtelen Tibor, — ki belépett a lugasba.

Meglepetve néztek rá s Elek bosszusan szolt bátyájához:

— Hogyan Tibor, te itt? Tán... hallgatóztál?

Tibor elpirult.

ide építenék a palotát. Azonban ezt a pusztai területet is igen magas áron ajánlották fel a kincstárnak.

Az alkudozások közben a Nagypiaczon levő üres házhely tulajdonosai: Rendes Vilmos és Ullmann Izidor felajánlották, hogy hajlandók a pénzügyi palotát kiépíteni s bérbe adni, illetve örök áron is átbocsátani a pénzügyi kormánynak. Rendes és Ullmann ezen ajánlatát a kereskedelmi és iparkamara is elfogadásra ajánlotta és pedig kereskedelmi szempontból, mert így a kereskedelmi góczponthoz közelebb esnének a pénzügyi hivatalok.

Mint értesülünk, a pénzügyminiszteriumban már döntöttek a kérdés felett.

Az összes tervezetek szigorú birálata után úgy találták, hogy elhelyezés tekintetében valamint pénzügyi szempontból a legelőnyösebb az irgalmas-rend ajánlata; legjobban megfelel a célknak egy itt emelendő tágas palota, a szükséges raktárakkal, színekkel. A Rendes és Ullmann ajánlatánál évenként 4000 frttal előnyösebb.

A villamos vasut kiépítése esetén egy rövid kitérővel lehet a dohányárudai készletet közvetlenül a raktárakba szállítani.

A pénzügyi palota tehát a város egyik legszebb helyén épül s nagyban emelni fogja a Főutca szépségét.

A Vilmos-huszárok ünnepe.

— Száz éves jubileum. —

Dr. Schlauch Lőrincz bibornok-püspökünk-nél tegnap délelőtt tisztelettel egy törzs-tiszt társaságában Stróhr J. a Vilmos huszárok ezredese és meghívta őt amaz ünnepélyre, melyet a huszárezred, százéves fennállásának jubileuma alkalmából Nagyváradon rendezni fog. Az ünnepély, melyen Ottó csász. és kir. főherceg is részt veend, július 24-én és 25-én tartatik meg a következő rendben:

Július 24-én (Vasárnap) d. e. 9 órakor ünnepélyes tábortiszta mise, melyet az ezredparancsnokság kérésére bibornok-püspökünk fog celebrálni; d. u. 4 órakor a legénység dísz ünnepélye.

— Bocsássanak meg, Pálma. Tanuja voltam az önök beszélgetésének és mondhatom, hogy örülök neki. Boldogságomat köszönhetem neki. Mert szeretem önt Pálma igazán, őszintén.

— Ne gondolja, hogy tán a nagylelkű akarom játszani önökkel szemben. Nem. Ha tán a zajos, nagyvárosi élet egy pillanatra feledteté is velem az ön képét, de azért itt élt a lelkeben s most ujult erővel szállta meg lelkem a régi szenvedély.

A leány nem szólt, csak a tekintetében volt ott lelkének elfojtott s most kitört szenvedélye. Önfelédten, boldogan borult az öregebb Barinkay fiu keblére.

Elek meghatottan állt ott. Bátyja kezét szorongatta s Tibor egy kis karikagyűrűt érzett ujján, melyet öcsce huzott reá.

— Köszönöm Tibor. Férfi vagy s örülök, hogy boldoggá teszted Pálmát.

Aztán megindultak mindhárman, hogy felkeressék a többieket.

Mikor a nagyasszony és Bálnayék megpillantották őket, nem fojthattak el egy kiáltást: Pálma Tibor karján!

De mikor megértették a helyzetet, a nagyasszony könnyezve ölelte magához a remegő leányt s boldogságtól elfojtott hangon susogott:

— Így álmodtam én azt mindig. Pálmát Tibor oldala mellett. Nem esalt meg hát az édes álom.

És csak könnyezett tovább a nagyasszony, míg ajkai boldogan mosolyogtak . . .

Künnny és mosoly, — ezekből fakad az igazi boldogság.

Július 25-én d. u. az ezred lóversenye; este 7 órakor ünnepi lakoma, melyen a tisztikar és a meghívott vendégek vesznek részt.

Az ezred tisztikara az ünnepélyre meghívja mindazokat, kik az ezredben mint tisztek vagy kadétek szolgáltak. Mindazon vendégek, kik óhajtkák, hogy elszállásulásokról az ezred gondoskodjék, jövetelüket 10—14 nappal tartoznak az ezred parancsnokságánál bejelenteni.

A Ferencz József laktanyában július 24-én d. u. 4 órakor tartandó ünnepély hét pontból fog állani, melyek az ezred történeti fejlődését: régibb és újabb costume-jeit és lovassági gyakorlatait vannak hivatva feltüntetni. És pedig a következő sorrendben:

I. Kép.

Csikósok verbuválása a pusztai csárdában.

II. Kép.

A Ferdinánd-főherceg-, Vecsey-, Blankenstein- és Mészáros huszárok négyese (quadrille); e négy ezredből keletkezett a jelenlegi Vilmos huszárezred. E képen mindegyik ezredből két-két eskadron vesz részt.

III. Kép.

Jen de barre, nyolcz csoportban, előadják az ezred altisztjei és a legénység a jelenlegi egyenruhában.

IV. Kép.

A Lichtenstein-huszárok egy szakaszának gyakorlata 1806. évben.

V. Kép.

A Frigyes Károly-huszárok négyese (quadrille) 1865-ben.

VI. Kép.

Az ezred legénysége és altisztjeinek 8 vívócsoportja a jelenlegi egyenruhában.

VII. Kép.

Caronssel 150 lovassal, ideszámítva a fenntebb elsorolt történelmi csoportokat és a ezred lovas trombitásait.

Az ünnepély alatt a 37. gyalog ezred zenekara játszik.

A háború.

Budapest, július 2. (Saját tud. táv.) Londonból sürgönyzik: A Reutter-ügynökség jelenti Port-Saidból, hogy a spanyol hajóraj a kikötőn kívül eső részre ment, hogy saját szénzállító hajóikról szenet vegyenek fel. A »San Fraciscó« hajó betutott a szuezi csatornába.

Budapest, jul. 2. (Saját tud. táv.) New-Yorkból távirják: A »Commercial Advertiser« jelenti Washingtonból, hogy Brooke tábornok ki van szemelve Puer torico fő kormányzójává. Hír szerint 30.000-nél több embert küldenek Puer toricoba. Néhány ezred már elindult Tampából.

Budapest, július 2. (Saját tud. táv.) New-Yorkból sürgönyzik: Siboneyből tegnapról érkezett távirat szerint a spanyolok öt óra hosszat tartó elkeseredett harc után délután 1/2 4 órakor visszavonultak sáncaik mögül Santiago de Cuba felé. Az amerikai sebesülteket eltávolították a harczvonalból.

Budapest, jul. 2. (Saját tud. táv.) Washingtonból távirják: Hivatalos távirat azt mondja, hogy az amerikai csapatok visszaverték a spanyolokat.

Budapest, jul. 2. (Saját tud. táv.) New-Yorkból sürgönyzik: Siboneyből, múlt hó 29-éről érkezett távirat szerint San-

tiagoban tényleg éhinség uralkodik. Az egyedüli élelmiszerek a fekete kenyér, de az is olyan, hogy élelmezési czélokra nagyobbára teljesen alkalmatlan. Washingtonban az ugynevezett kubai követ-ség azt az értesítést kapta, hogy a Gomez alatt álló felkelők nagyon súlyos helyzetben vannak.

Budapest, jul. 2. (Saját tud. táv.) Hongkongból sürgönyzik: Caviteből múlt hó 27-éről ideérkezett magán levelek szerint a felkelők állítólag az egész Bulacan tartományt megszállották. Néha-néha csatározásra került a dolog, A felkelők a Cayabas öbölben elfogták a »Bohul« spanyol vitorlás hajót, a mely 500 embert akart partraszállítani. Elkeseredett harc fejlődött ki, amelyben a parancsnokló spanyol alezredes elesett.

Budapest, július 2. (Saját tud. távirata.) Washingtonból sürgönyzik: Dewey tenger-nagynak múlt hó 27-éről Manilából küldött kábeljelentése nem tesz említést az amerikai segédcsoportok megérkezéséről, ellenben azt mondja, hogy Dewey mindent elkerült, a mi bármily irányban is megköthetné az Egyesült Allamok politikáját. Ő még Merritt tábornoknak is teljes actio szabadságot adott.

Budapest, július 2. (Saját tudósítónk távirata.) Kairóból sürgönyzik: Itt azt hiszik, hogy tamarra hajórajának egyrésze ismét nyugotra megy, míg a többi része kelet felé indul. Ugy látszik, hogy a benszüllött szénhor-dók a Vörös-tengerre szándékoznak menni, hogy ott berakják a szenet a spanyol hajókba. Ezt azonban valószínűleg nem fogják megengedni.

Budapest, július 2. (Saját tud. távirata.) Washingtonból sürgönyzik: Az államadósság 10.688,268 dollárral csökkent. A pénzkészlet 835.466,567 dollár. A bevételek júniusban a megejtett revízió szerint 35.609.313 dollárra, a kiadások 47.852.281 dollárra rugnak. A kiadásokból 19.753.802 dollár a hadügyminiszterium, 9.506.021 dollár pedig a haditengerészlet terhére esik. A pénzügyi év összes bevételei 404.511.081 dollárt tesznek ki. Az előző évhez képest 57 millió dollár többletet mutatnak. A vámbevétel azonban alacsonyabb, körülbelül 37 millióval.

Budapest, július 2. (Saját tud. távirata.) Londonból sürgönyzik: A »Morning Post« new-yorki jelentése szerint a portoricoi postahatóságok összeesküvést fedeztek fel, a mely a kormány megbuktatására irányult 5 embert letartóztattak, kettőt statáriális uton agyonlöttek. Hír szerint az összeesküvőknek az volt a tervük, hogy a kormányzó palotáját dinamittal a levegőbe röpítsék.

Shafter tábornok azt táviratozta a hadügyminiszteriumnak, hogy száz spanyol szökevény ment hozzá az amerikai táborba. Utasítást kér, hogy mit tegyen velük.

Lapunk t. olvasóit — kik a nyár folyamán bárhova nyaralni mennek és a lapot oda járattatni akarják — figyelmeztetjük, hogy ebbeli szándékokat illetve címüket a kiadóhivatallal tudassák. Lapunk kiadóhivatala készséggel fogja a kívánt helyre elküldeni a példányokat.

Felkérjük előfizetőinket kiknek előfizetése a hó végén lejárt annak mielőbbi szives megújítására, nehogy a szétküldésben fennakadás történjék.

TÁJÉKOZTATO.

Régészeti és történelmi muzeum (Schlauch park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3-5-ig 10 krért. Kedden és csütörtökön d. u. 3-5 óráig 20 krért. Más időben 50 kr.

Előfizetési felhívás!

Nem egy-két esetben történt már, de különösen a Zola féle hecczek idején tűnt ki, hogy mily óriási része a sajtónak szolgál érdek csoportokat. Eme hecczek idejében minden honi tárgy értéktelenné vált s nap nap mellett olyan átkozódás és elkeseredés rít le a lapok hasábjairól, mintha alkotmányunknak esett volna ki az alapja. Pedig csak arról volt szó, hogy messze idegenben, három bírói fórum egybehangzó ítélete folytán elmarasztaltak egy bűnöst, ami kellemetlen egy hatalmas érdekcsoportnak.

Kevés lap mert akkor elfogulatlanul szólani és emancipálni magát a hecczeketől, mert kevés a független lap.

A *Tiszántul* ezen időben is, vagy bármely heccz idején megtartotta objektív álláspontját, mert független pártok és klikkektől s mindig nagy súlyt fektetett arra, hogy barát vagy ellenségről egyaránt szenvedély nélkül, — őszintén írjon.

Természetes, hogy egy független lap sok nehézségekkel küzd, mert pártok, klikkek nem támogatják, de lehetetlen, hogy tért ne foglaljon.

A *Tiszántul* IV. évfolyamát futja most s ez idő alatt képes volt régebbi lapokkal versenyt tartani, az olvasók táborát maga köré csoportosítani és folyton több tért hódítani az által, hogy adott programját teljesen beváltja.

A politikában pártoktól függetlenek vagyunk. Ha azt látjuk, hogy a kormány intézkedése igazán az ország javát akarja előmozdítani, nem habozunk támogatni azt. De ha törvényben gyökerező jogainkat támadja, ha a kath. vallás ellen tör, ha az ország és polgárainak javával ellenkezik: — nem késünk felemelni tiltakozó szavunkat.

Az iparos és gazdaosztály érdekeinek védelme a nemzetközi tőke tulajkapásai ellen, a tisztességes munka és a munkások védelme a hazátlan szociál-demokrácia jogtalan követeléseivel ellen — a mi programunknak lényeges részét képezik.

Hazafias nemzeti és vallásos szellem minden irányban a mi jelszavunk. Társadalmi, megyei és városi ügyekben nem klikk, sem magán érdeknek helyet nem adunk.

Költséget és fáradságot nem kímélve azon iparkodunk, amint tettük eddig is, hogy a főváros, a külföld, a vidék eseményeiről idejében, hiven, lelkiismeretesen és részletesen értesítsük olvasóinkat. Országgyűlési és távirati tudósításainkat a vidéknek egyetlen lapja sem mulja felül.

A jó irányú szépirodalomnak előmozdítása gondoskodásunk és áldozatkészségünk kiváló tárgyát képezi

Meggyőződhetett a közönség, hogy kiadóhivatalunk mily nagy áldozatot hoz, midőn ily magas színvonalon álló lapot ad olvasói kezébe. És azért remélhetőleg méltányolni és támogatni fogja ebbeli törekvését kiadóhivatalunknak és szerkesztőségünknek.

Bizalommal lépünk azért az új évnegyed elé s kérjük olvasóink és előfizetőink szíves pártfogását.

Előfizetési árak a következők:

Helyben kiadóhiv.-ból átvéve:	Helyben házhoz hordva:
Egy évre 8 forint.	Egy évre 10 forint.
Negyedévre 2 forint.	Negyedévre 2 frt 50.

Vidékre:

Egy évre 12 forint.	Negyedévre 3 forint.
---------------------	----------------------

A „TISZANTUL“ szerkesztősége és kiadóhivatala.

UJDONSÁGOK.

* **Látogatás a bibornoknál.** Gróf Zichy Ferencz val. belső titkos tanácsos tegnap délután Nagyváradra érkezvén, dr. Schlauch Lőrincz bibornok-püspökünknel látogatást tett.

* **Eskü-letétel.** A Bihar-Püspöki községbe kinevezett r. kath. plébános: dr. Karácsonyi János a mai nappal végleg elfoglalja új állását. A plébánosi esküt tegnap reggel tette le bibornok ur ő Eminenciája kezeibe az udvari kápolnában.

* **Nagyvárad milleniumi képe a muzeumban.** Nagy öröm hirrel kedveskedhetünk Nagyvárad és Biharmegye hazafias közönségének. Tegnapelőtt megérkezett kiváló veterán arczképfestőnk Teleny Károly, a műcsarnok igazgatója, a Tátra-vidék hangulatos festője, s magával hozta Nagyvárad ezredévi emlékképét, Bihari Sándor kiváló alkotását: Zsigmond király Sz.-László sirjánál fogadja Ulászló lengyel királyt. A híres lengyel történetíró, Dlugoss ezeket írja ide vonatkozólag: »Nagyhét hétfőjén (1412-ben márcz. 28.) mindkét király kiindulva Kassáról az éjt Tokajban tölti; kedden átkelve a Tisza folyón, a mezőn, szerdán Debreczenbe, csütörtökön Ulászló lengyel király Szent László magyar király (kiszöbeit) megtisztelendő, kinek teteme Váradon nyugszik, gyalog utazott, Zsigmond magyar király pedig lovon előre ment. A két király tizenöt napig tartózkodott Váradon, a husvéti ünnepeket ott töltvén.« (Hist. Pol. lib. XI. col. 326.) — Bihari képe kolosszális arányokban készült: rá-mástól együtt a 7 méterf meghaladja hosszúságban, magassága csaknem 6 méter. Nincs időnk rá, hogy e pompás képet most méltassuk, csak annak örvendünk, hogy Nagyvárad, főleg muzeumunk egy értékes és váradi vonatkozású látnivalóval gyarapodott. A közönség mátol kezdve gyönyörködhetik a nagyvárad születesü festő Várad régi dicsőségét, Szent László tiszteletének emlékét megörökítő alkotásában.

* **Előléptetés.** Dr. Schlauch Lőrincz bibornok-püspök dr. Némethy Gyula rendkívüli theol. tanárt a dr. Karácsonyi János távozásával megüresedett tanszékre rendes tanárrá nevezte ki.

* **Zichy Nándor gróf doktori jubileuma.** Immáron ötven esztendeje mult, hogy Zichy Nándor grófot doktorrá avatták a budapesti tudományegyetem bölcsészeti fakultásán. Az ötvenedik évforduló alkalmából az egyetem a grófot diszoklevéllel lepte meg, melyet tegnap délelőtt nyújtottak át neki a Szent István társulat házában nagytermében.

A gróf ünneplésében részt vett az egyetem vezető emberein kívül a *Szent István-társulat* is. Az egyetem nevében *Herczegh Mihály* dr. rektor és *Frölich Izidor* dr. dékán jelent meg, méltóságuk jelvényeivel. A rektor a diszoklevél átnyújtása előtt beszéddel üdvözölte Zichy Nándor grófot, akinek multjából kiemelte ezt: 1863-ban *hazafias érdemeiért s a közszabadság terén kifejtett alkotmányos küzdelmeiért azzal jutalmazták, hogy börtönbe vitettek, nemesi rangjától, kamarási méltóságától és grófi címétől megfosztották.*

A becsületben, jellemszilárdságban, ernyedetlen munkásságban és alapos tudományosságban kimagasló férfunak tekinti a mi egyetemünk Nagyméltóságodat ez alkalommal is, midőn fölkérem a bölcsészettudományi kar dékánját az arany diploma átadására.

Frölich Izidor bölcsészeti dékán ezután átnyújtotta a diszes okmányt, a mely remeke a miniatűr festésnek és a kaligrafának. A nagy kvartalaku tok közepén bordóvörös bársony. paizsban a Z. N. betűk kék és ezüstszinű zománcozott fényből vannak. Az izléses monogrammot az aranygyapjas rend jelvénye övezi és a grófi korona tetőzi be. Gróf Zichy Nándor meghatottan mondott köszönetet a kintüntetésért a melyben az egyetem bölcsészeti kara őt részesítette, s a melyre — ugymond — mindenkor büszkeséggel fog emlékezni.

Az egyetem vezetői után a gróf politikai elvbarátai nevében *Molnár János* apát, *Meszlényi Pál* és *Major Ferencz* országgyűlési képviselőik üdvözölték Zichy grófot.

* **Uj tudor.** *Sebestyén* Ödön ügyvédjelöltet, *Sebestyén Lajos* takarékpénztári pénztárnok fiát, fölyó hó 2-án avatták fel a budapesti kir. tudomány-egyetemen a jogtudományok doktorává.

* **Kik lesznek papnövendékek?** Tegnap volt a püspöki lakban *Schlauch Lőrincz* bibornok előtt a konkurzus, vagyis a papnövendékek felvétele. Igen sokan jelentkeztek, s ezek közül kilencz ifjut vett fel a bibornok a papnövendékek közzé. A konkurzus alkalmából tegnap délben a püspöki székházban diszebed volt, a melyen résztvettek a bibornokon kívül *Vinkler József* vál. püspök, *Winterhalter Antal*, *Zajnay János* és *Bognár István* kanonokok, dr. *Korda Kálmán*, dr. *Karácsonyi János*, *Novotny Alfonz*, dr. *Némethy Gyula*, *Podhrásky Rezső* és az udvari papság.

* **Holdfogyatkozás** Már július 3-ik holdfogyatkozás lesz. A hold este 8 órakor kel föl s 8 óra 51 perczkor (bécsi idő), veszi kezdetét az elsötétülés, amennyiben a földárnyék a holh baloldalán benyomul. Az elsötétetés tetőpontját 10 óra 23 perczkor éri el, amikor a holdnak kilencztizedrésze lesz a földárnyékban, az elsötétetés 11 óra 17 perczkor végződik.

* **Segély történelmi ásatásokra.** Nemrég alakította meg a közoktatási kormány a muzeumok és könyvtárak országos tanácsát, az ország legjelesebb tudósaiából. Az országos tanács a többi között szétosztotta azt a 4500 frtnyi összeget, mely a muzeumok és könyvtárak számára az 1897. évi költségvetésből fennmaradt. A biharmegyei és nagyvárad régi régészeti és történelmi egyesületnek ásatásra 200 forintot adtak.

* **Államsegély.** A nagyvárad városi szőlőtelep évről-évre mind fokozatosabban fejlődik. A földmivelésügyi miniszter értesítette Nagyvárad városát, hogy a szőlőtelep céljaira 2000 frt államsegélyt engedélyezett.

* **Fekete László temetése.** Évek hosszú sora óta ritkán láttunk olyan impozáns részvétet, mint tegnap, az oly váratlanul elhunyt derék polgár: Fekete László temetése alkalmából. Daczára, hogy a temetés délután 5 órakor volt, már kora délután kocsi, kocsi után robbogott s a közönség sűrű csoportokban vonult ki a gyászházhoz. A tágas udvar a szó teljes értelmében zsufolásig megtelt közönséggel s a ház előtt teljesen fennakadt a forgalom, annyira ellepte a közönség az egész utcát. Mintegy 4—5 ezer ember volt jelen. A városi tisztikar a polgármesterrel élén, a törvényhatósági bizottsági tagok majdnem teljes számában, ügyvédek, orvosok, az ipartestület tagjai, a szintársulat számos tagja, Bölöny József intendánsal. Az önkéntes tüzoltók diszben, az egyleti lobogóval az utcán sorakoztak, míg a 48-as párt és Népkör tagjai gyászszal bevont lobogója alatt, valamint a pinczér-egylet Kriszta Sándor elnökkel élőkön s gyászlobogóval, az udvaron foglaltak helyet. A gyászszertartás az

egyházi énekar egy gyászdalával kezdődött, mely után Csák Máté ev. ref. lelkész fenkölt szellemű imát, majd szép gyászbeszédet mondott, amelyben méltatta az elhunyt működését, életét. Ezután megindult az impozáns gyászmenet. Elöl a tűzotók a gyászlepelbe volt dob tompa tite me mellett, aztán a pinceszér-egylet, a 48-asok, a törvényhatósági tagok és városi tisztviselők. A koszorus kocsit teljesen elborították a szebbnél-szebb koszorusok. A nehéz érczkoporsót egy darabig a helybeli vendéglősök és kávéosok, továbbá tűzotók vittek karon. A temetőben Sulyok István ev. ref. lelkész mondott szép, megható imát. A A nagyszámu koszorus szalagjain a következő feliratok voltak:

A legjobb férj és atyának — Bánatos neje gyermekei. Szeretett barátomnak — Hajnal Ferencz és neje. A legjobb barátomnak — Szilárdi és Bartos. Felejthetetlen jó komának — Feri és Katicza (Társoly). Szeretett sógornok — Fenesy János. A rendíthetetlen elvtársnak — a nvárad 48-49-ik párt és kör. Utolsó üdvözlöte jelétül — Köblös Ferencz és neje. A felejthetetlen törv. hat. bizottsági tag urnak — Gyuri és Imre (városi szolgák). Szeretett komának — Vonz Zsigmond és neje. Fekete Lászlónak — az aradi szintársulat. Fekete Lászlónak — a kolozsvári nemzeti színház tagjai. Tisztelet jelétül — Hartmann József és neje. Szeretett keresztapának — Hajnal Józsi. Felejthetetlen testvéröknek — testvérei. Felejthetetlen bajtársnak — a N. V. önk. tűzoltó egylet. Szeretett bátyánknak — testvérei. Felejthetetlen disztagjának — a N. V. pinceszér-egylet. Felejthetetlen barátomnak édes álmod — Tóth László. Utolsó üdvözlötül — Gáll Antal és neje.

Az impozáns temetést Germán Károly »Kegyelet« temetkezési intézete rendezte a legnagyobb pontossággal.

* **Heti statisztika.** A nagyváradi anyakönyvi hivatal feljegyzése szerint az elmúlt héten Nagyváradon született fiú: 16, leány 9. 1 iker (2 fiú). Elhaltak: Dózsa Lajos, Goldstein Adolfné, Nehéz Veran, Ehrlich Sámuelné, Debreczeni Sándor, Murvai Virág, Pocsvaider András, Gerber Sámuel, Pávlyis György, Jászay Jánosné, Papp Erzsébet, Csepregi Gyula, Vohen János, Fekete László, Erdős Ilona.

* **A László-malom új kezében.** Egy hónappal ezelőtt a budapesti Viktoria malomipar részvénytársaság tudvalevőleg megvásárolta a tönkrement Hunyady-malom iparrészvénytársaság, legujabb telepét, a Gilanyi-sor mellett levő Hunyady-malmot árverésen 65000 frtért, míg a Pecze mellett levő régi László-malom telepét a felszámolóktól szabad kézből vette meg ugyanaz a részvénytársaság. Az árverés sorsa még nem dőlt el, mivel a Moskovits Adolf és fia czég utóajánlatában pár ezer frtot még ígért rá az első eladási árnak. A régi László-malom eladása azonban nem támadható meg s így az befejezett dolog. A Viktoria-társaság különben egy új részvénytársaságot alakított »Egyesült László és Hunyady malom részvénytársaság« czímmel s a czéget már be is jegyeztette a nagyváradi kir. törvényszéknél. A László-malom telepén szorgosan dolgoznak már a különféle mesteremberek: gépészek, molnárok, hogy a telepet mielőbb teljesen jó karba, üzemképes állapotba helyezték. Az összes munkásokat Budapestről küldték le. Azt hisszük azonban, hogy ezek csak a javítási munkákat fogják végezni s az őrlés megkezdésétől állandóan nagyváradi munkásokat fognak alkalmazni, mert ellenkező esetben a malom üzembe hozatala éppen semmi jótékony hatással nem lenne munkásviszonyainkra. Az üzemet augusztus hó elején kezdik meg.

* **Közbiztonságunk a múlt hónapban.** Az elmúlt hónapban, dacára a közbeesett országos vásárnak, Nagyváradon a közbiztonság jó volt,

amennyiben nagyobb bűneset nem fordult elő. A hónap folyamán lopás 29, súlyos testi sértés 2, könnyű testi sértés 8, sikkasztás 3, csalás 2, zsarolás 1, magánlak sértés 2, személyes szabadság megsértése 1, hatóság elleni erőszak 2 fordult elő. Letartóztatva volt 85 egyén; ezek közül a bírósághoz átkísértetett 18, eltolonczoltatott 67. Kibágási följelentés 142 történt. Öngyilkosság 1, tüzeset 1 fordult elő.

* **A szabadkőmives ügyvéd.** Egy biharmegyei ügyvéd úgy találta, hogy a törvényszék egyik bírója kevés perköltséget ítél meg a váltópörökben. Fogta hát magát s levelet írt a bírónak, tudtára adva neki, hogy ő nem valami »közönséges prókátor« hanem olyan fiskális, akinek államférfiakkal van ismeretsége, aztán meg — *mesteri fokra emelt szabadkőmives is.* Tartsa hát be a díjskálát, különben bepanaszolja az igazságügyminiszternél. Ezért a levélért vád alá helyezte az ügyvédet a *nagyváradi kamara*, okul ezt hozva fel: Panaszolt ügyvéd, ezen bár magánlevélben fenyegetésekkel kívánta a panaszos bírót rávenni, hogy vele szemben a díjskálát tartsa meg, ahelyett, hogy a szerinte helytelen költség állapításokat megfelebbezte volna; állítólagos jogsérelmének orvoslására tehát olyan utat választott, melyet az *ügyvédi tisztességgel*, az *ügyvédi kar tekintélyével összeegyeztetni nem lehet, mely az ügyvédi kar becsületét és tekintélyét mélyen sérti.* — Ezt a határozatot helyben hagotta most a Kuria is.

* **A képviselő választók névjegyzéke közszemlén.** A központi választmány már összeállította a jövő évi választók névjegyzékét s az 20 napig közszemlére lesz kitéve. Erre nézve a következő hirdetményt bocsátották ki: Az országgyűlési képviselő-választóknak a nagyváradi választó kerületre nézve hivatalból összeállított ideiglenes névjegyzéke folyó évi *július hó 5-től kezdve* folyó évi *július hó 25-ig* bezárólag közszemlére lesz kitéve a városi közigazgatási iktatóhivatalban. Ezen ideiglenes névjegyzékeket a jelzett napokon reggel 8 órától déli 12 óráig mindenki megtekintheti és délután 2 órától 6 óráig ugyanott lemásolhatja. Azok, kik az 1874. évi XXXIII. választási törvény 44-ik szakasza értelmében a felszólalásra — akár azért, mert a választók névjegyzékébe be nem vezeltettek, — akár azért, mert nevük vagy életkoruk tévesen lett beírva, — akár azért, mert valaki jogtalanul felvételre vagy kihagyatott — jogosítva vannak felszólalásaikat a szükséges okiratokkal felszerelve a központi választmányhoz címelve f. évi július hó 15-ig bezárólag városi irodaigazgató Kelepecz Dezsőnél írásban beadni. Ezen felszólalásokat a nevezett irodaigazgató hivatali helyiségében — a hivatalos órák alatt mindenki megtekintheti s az azokra netán teendő észrevételek minden beadványhoz külön a választási törvény 45. §-a alapján a központi választmányhoz címelve július 16-tól 25-ig bezárólag, a fentebb nevezett irodaigazgatónál írásban benyújthatók. Kelt Nagyváradon, 1898 június 28. A központi választmány.

* **Térzene.** A József-ezred zenekara ma, vasárnap délután 3 órától 8 óráig a Schlauch-terén fog játszani.

* **A Füchs testvérek** bornagykereskedő czég a t. jégfogyasztókat értesíti, hogy jégpinczéi csakis reggel 6—8 és este 6—7 óráig állanak a n. é. közönség rendelkezésére.

A fővárosi tanítók Nagyváradon.

— Saját tudósítónktól. —

Egy lelkes kis csapat, 12 fővárosi tanítónő illetve tanító, a kik a nyári szünidőt arra használják fel, hogy a kies Erdélyt beutazva, ismereteiket, tapasztalataikat gyarapítsák, de egyúttal a vidéki és fővárosi tanítók közötti összehangolást és kollegiális viszonyt minél bensőbbé tegyék, volt tegnap és részben ma is vendége a nagyváradi tanítói karnak.

Itt adjuk a fővárosi vendégek neveit, a kik első utjokat is Nagyváradnak vették innen azután tovább menve majd Erdély legszebb városait beutazzák: *Arányi Krisztina, Gerzso Károlyné, Gerzso Róza, Hirschmann Irma és Kardeván Ida* urhölgyek, — *Gobbi Gyula dr., Hittig Lajos, Minke Béla, Moussong Géza és Wehner Gyula* József urak.

A vendégek, akik tegnap délután a fél 4 óras vonattal érkeztek, s akiket a nagyváradi tanítók elnöke, *Stark Gyula* üdvözölt a pályaudvaron, egyenest a Biharmegyei régészeti és történelmi *museumba* hajtottak, ahol rendkívül meglepte őket a két nagyszabásu történelmi kép. Tüzetesen megtekintvén a muzeumot, a Székesegyházba mentek és megnézték azt, utánna pedig a püspöki kertet. Majd a Schlauch-terén megozsonáltak és szállásukra a Rimanóczy-szállóba hajtottak.

Innen azután a nagyváradi tanítók köre helyiségébe mentek, a hol ujjalag *Stark Gyula* üdvözölte a vendégeket, kiknek részéről *Moussong Géza* válaszolt.

Itt történt azután azon 6 tanító jutalmazása, kiket hazafias működésükért a Népkövelési Egyesület 50—50 forinttal jutalmazott.

A jutalmazottak nevei:

Nagy Imre, mezőtelegydi állami tanító, *Bihari Ágoston*, hagymádfalvi áll. tanító, *Papp Ilma*, esküllői állami tanítónő, *Major Elek*, bikácsi róm. kath. tanító, *Pulván István*, pestesi gör. kel. tanító, *Halász Béni*, szt.-jánosi tanító.

Este azután a *Rhédey*-kertben kedélyes társas vacsora koronázta be a sikerült napot.

A hatalmas patkó alaku asztal körül ott ültek a következők:

Sipos Orbán, Réz Mihály, Stark Gyula, Belezny Antal, Szemes Imre és neje, Szemes Mariska és Ilona, Recht Ignác és neje, Rechtené B. Zsófia, Makai Sándor, Vaday József, Vaday Józsefné, Varga Teréz, Alberle Ottó, Alberle Ottóné, Alberle Hermin, Alberle Paula, Bitró János, Özv. Fejér Mihályné, Jedei Fejér Irén, Szűts Izsó, Számborovszky Rezső, Varga Imre és neje, Máthé András, Vellner Lajos, Nagy Imre, Balázs Gyula, Pák Emil, Vomácska József és neje, Pásztor Bertalan, Tenyes Endre, Balogh Sándor, Nagy Lajos és neje, Bihari Ágoston, Tabrán István, Oó Dezső, Oó Gyula, Mendelényi Béla, Bartha Dezső, Istvánffy József, Nagy Béla, Józsa Irma, Józsa Istvánné, Kalmár Illés, Bach Margit, Paulay Viktor, Dabósz Endre, Kiss Irma, dr. Vucskics Gyula, Vucskics nővérek, Vucskics Zoltán, Papp Ilona, Papp Györgyné, Papp Olga, Palfy István, Zs. Pálffy Béla, Germán Károly, Fábray István, Gábel Jakab, Fehér Dezső és neje, Lubinszky Anna grófnő, Germán Károlyné, Élő Jánosné, Fehér Gyuláné.

A felköszöntők sorát *Stark Gyula* nyitotta meg, aki a vendégekre üritette poharát.

Utánna *Gábel Jakab* emelt szót, aki az ismerkedést megkönnyítendő bemutatja a vendégeknek Biharmegye hazafias érzelmű és fáradhatatlan vezérét *Sipos Orbánt*.

Ezután a vendégek vezetője, *Moussong Géza* emelte poharát.

Sipos Orbán szölt azután aki aranyos kedélyével és páratlan szerénységével minden reáharomló dicséretet tanítóira hárit vissza és élteti a kitüntetett tanítókat.

Réz Mihály azoknak a vendégeknek egészségére iszik, a kik nem tanítók ugyan, de lelkes barátjai a tanúgynek.

Vaday a hölgyekre; *Nagy Imre* a tanfelügyelőre és *Minke Béla* (fővárosi) a rendezőkre üritette a poharát.

Utánna fesztelen jókedvvel indult meg a táncz, amely a korai reggeli órákig tartott.

A vendégek reggel a *Püspök-fürdőbe* rándulnak ki. Délben a *Wöber* szállóban ebéd lesz, mely után tovább utaznak a fővárosi vendégek Kolozsvárra.

Budapesti divatlevél.

— június 30.

Ki figyelemmel kíséri az idei nyári divatot, annak fel kell hogy tűnjön ennek szembezőkőeu szinompás iránya — s ugyancsak óvatossá kell lennünk, hogy meg ne tévessze jó izléstünk a mindenféle élénk szinek extra-

vagáns összeállítás: egymint kék-lila, lila-zöld kék-zöld, lila-vörös, lila-rózsaszín, vörös-zöld. Ujra igen divatos az immár oly régóta mellőzött fraise, egy lilában játszó élénk epervörös nünance. Máskülönb a kék szín örvend legnagyobb kelendőségnek, különösen bőr-drap-szinnel összeállítva.

Nagyon divatosak a (többnyire fekete selyem vagy világos loden-) szoknyától elütő színű, glacé-selyemből készült lila, zöld, cerise kobaltkék és créme blousok, míg az angol fazon a forró nyári idény tartama alatt meglehetősen háttérbe szorult, ami igen természetes dolog; azonban valószínű, hogy a legelső hűvös őszi szellő újra visszallozza. Mindinkább nagyobb tért hódítanak a szerpentin-volantos szoknyák, melyekkel kezdetben oly nehezen barátkoztak meg a hölgyek, azon helyes érzék által vezetettve, hogy az ilyen alj feltűnően rövidíti a termetet s csakis nagyon magas és karcu alakoknak áll igazán jól.

A szoknya bősége mindinkább fogyófélben van s már látni egész keskeny modelleket, melyekről a jövő szezon divatjára következtetni lehet s melyekhez, a teljesen sima, szűk ujjú derék, mely a 80-as években divott, újra visszatérni látszik.

A mosóruhák fődisztét a gazdag csipke garnitúrák képezik, igen divatos azonkívül a svajci keskeny fekete szallaggal kivarrt szegély.

Daczára a mindinkább terjedő zöld, lila és kockás bőrczipőnek, még mindig legkedveltebb a barna félczipő, hasonló színű harisnyával. Ujdonság e genreben az ugy nevezett clozaitopán, hegyes orral és a spanglira alkalmazott nagy szallag csokorral, — leginkább szürke és barnászöldben. Keztyűnek legpraktikusabb a selyemtricot, lelegegánsabb azonban a glacébőr akár galamszürke, vagy fehér sárga és halványzöld színben.

Alexandrowna.

A tenger mint aranybánya.

(I.) A tengervíznek már régi idők óta köztudomásu aranytartalma — *Fataky H.* és *W.* budapesti szabadalmi iroda közlései szerint — mostanában nagy mértékben ki fog aknáztatni. Az eljárás feltalálója egy floridai baptista lelkes, *Prescott Jernigan*, ki ott hagyta Krisztus szolgálatát, hogy aranyat hajhászhasson.

Mint lábbadozó beteg kiállott typhus-láz után, *Jernigan* cikket olvasott, mely a »tenger aranyáról» szól és érdeklődését nagy mértékben felkeltette. Sokáig tündődött e kérdésen s midőn erejét visszanyerte, feltett szándéka volt, egy eljárást feltalálni, melynek segítségével a vizenyős bánya aranytartalmát kivonni lehessen.

Sokhavi alapos kutatás és számtalan kísérlet révén jutott találmányának nyitjára. A baptista vasárnapi iskolának *Kyan* nevű tanítóját beavatta titkába, támogatásával 10,000 font sterling tőkét szerzett az operatio megkezdésére és most már tervének megvalósítására tért. Mikor még csak kezdetleges segéd-eszközeivel munkálkodott, máris jelentékeny mennyiségű aranyat, valóságos kis vagyont, részint por alakjában, mint magános kísérleteinek gyümölcsét, — kuporgatott össze.

Majd készülékeit áthelyezte a *Passamaquoddy Bay Maine*, egy szűk creckjébe, a hol működését egész titokban folytathatta. Itt az árapály 20 lábat teszen, mi megfelel 6 angol mértföld sebességnek óránként, ugy, hogy minden árapálnál 36 angol mértföldnyi víztömeg áthalad a készüléken és aranytartalmát ott leadja. A vállalkozók tehát naponta 4000 tonna vízre számíthatnak, mi hetenként 2000 font sterling jövedelemnek felel meg, melylyel egyelőre teljesen beérik.

Az eljárás lényegét, mely szigoruan titokban tartatik, villamos áram képezi; az eredményhez immár semmi kétség sem fér. Tőkét mindenféle nagyságba felajánlották a vál-

lalkozóknak a részességi jog fejében; azonban ők jobbnak látják, valóban kimerithetetlen aranybányájuk titkát egy boldog utóddal meg nem osztani, hanem egyelőre maguk élvezik annak elvitázhatatlan birtokát.

TANÚGY.

É r t e s i t ő k.

Legujabban négy helyről kaptunk iskolai értesítőket.

A *várad-olaszi róm. kath. népiskola* 56 oldalas értesítőjének javarészt az iskolában lefolyt hazafias ünnepélyek (10 szobor, a szabadságharcz felszázados évfordulója), továbbá a karácsonyi ruhakiosztás és a hivatalos látogatások leírása teszi ki. Kegyeletes megemlékezés van ez értesítőben az iskolai év elején elhunyt derék kath. tanítóról *Sándor Alajosról*.

Az iskolában 5 tanító és 2 hitoktató tanított. Összesen 312 tanuló látogatta a lefolyt tanévben e jeles tanintézetet, melyet dr. *Schlauch Lőrincz* bibornok-püspök bőkezűsége tart fenn. Beiratások szeptember első hat napján lesznek.

A *nagyvárad-i községi polgári leányiskola* értesítőjét *Rechtne Bauer Zsófia*, a tanintézet igazgatónője állította össze. A 90 oldalas füzetben az első közlemény magának az igazgatónőnek nevelési elveiről szól. Tökéletesen osztjuk és helyeseljük az igazgatónő azon panaszát, hogy tornázást tanítani mindeddig nem lehet az intézetben, nem lévén sem udvara, sem tornaterme. Az intézet a lefolyt tanévben 5 ízben tartott ünnepélyt, mindannyiszor élénk tanuljelét adva a hazafias szellemnek és a tapintatos vezetésnek, — a mi bizony diszére válik a tanintézetnek. Az intézetben az igazgatónőn kívül 4 rendes tanítónő, egy kiegészítő tanítónő, 4 óraadó és 6 hitoktató tanított. Személyváltozás a tanári karban, annyiban történt, hogy *Kópis József* olaszii káplán, mint hitoktató nevezetett ki az év közben el távozott *Léki Kornél* helyébe. A tanintézetnek 213 növendéke volt a lefolyt tanévben. Beiratások az új tanévre szeptember hó első négy napján lesznek, ugy délelőtt, mint délután.

Azonképpen vettük két vidéki tanintézet értesítőjét; nevezetesen a *szegedi apáczatanintézetnek* és a *debreczeni kálholikus elemi iskolának* értesítőit. Az előbbinek javarészt tartalomképpen az intézet 25 éves jubiláris ünnepélyének leírása teszi. Az intézetet 1869-ben *Oltványi István* csanádi nagyprépost alapította és a tanintézet, amely 1874-ben nyílt meg, s akkor alig 200 tanítványa volt, s ma az iskola év végén 681 volt a száma az idén tanított növendékeknek. A kezdetben 3 osztályu népiskolának indult tanintézetből hármass hatalmas iskola — népiskola, intézeti elemi iskola és polgári iskola — lett. Az intézet jelenleg *Oltványi Pál* prépost, igazgató vezetése alatt a haladás és fejlődés legszebb korszakát éli.

Az utóbbi pedig, tudniillik a *debreczeni kálholikus népiskola* értesítője pedig nem más, mint 969 tanulónak érdemsorozata, minden más tartalom nélkül.

Mindenesetre a debreczeni kath. iskolák virágzását mutatja, hogy a kegyesrendi gimnáziumon és a Miasszonyunkról nevezett apáczák tanintézetén kívül majdnem 1000 tanuló jár a kath. iskolákba.

A *női ipariskola kiállítása*. A kiállítást még mindig igen sokan látogatják. Magas látogatója volt tegnap a kiállításnak, *Mártonffy Márton* min. oszt. tanácsos, orsz. iparoktatási főigazgató, ki teljes megelégedését nyilvánította a látottak, különösen az értékes fehérnemű és tüfestéses csoportnál. Mint halljuk az intézet nyári tanfolyamot fog nyitni.

IRODALOM.

Népnevelési Közlöny. A biharmegyei népnevelési egyesület hivatalos közlönyét vettük gazdag tartalommal. *Hlatky* Endre ír első sorban benne igen tanulságos cikket a gyermekek nemzeti neveléséről. *Nagy Imre* mező-

tölge di tanító a vidéki kartársakhoz intéz komoly megszívlelendő szavakat a szeptemberi tisztújító gyűlést illetőleg. Tartalmazza továbbá a közlöny a tanfelügyelő iskola-látogatásának eredményét és az egylet egyéb ügyeit.

A *Magyar Gazdák Szemléjét* kaptunk a következő gazdag tartalommal: »Nemzeti emelkedés« czimen *Bernáth István* tart a füzet elején igen beható bírálatot *Matlekovits Sándor* »Ezredéves kiállítás eredménye« czimű jelentése felett. Egyéb aktuális és szakszerű cikkek a következők: Az olasz bor inváziója, Az Országos Magyar gazdasági Egyesület, Németország fellendülése, Az osztrák ipar, Makfalvay Géza tollából, mezei munkáskérdésben tanulmány; Morva gazdák hitele.

Vidám versek.

— Szirén könyve. —

Egyik debreczeni hírlapíró kollégánk aki *Szirén* álnév alatt írja tréfás verseit, a fenti czim alatt összegyűjtve adja ki költeményeit. Erre vonatkozólag a következő előfizetési felhívást vettük:

»A fővárosi és vidéki lapokban nagy tetszéssel fogadott mulatságos tartalmu verselményeit akarom közközre bocsátani az én szeretett *Szirén* rokonvéremnek, kit a Debreczeni Reggeli Ujság hasábjairól már Debreczen közönsége is igen jól ismer.

Sokan, akik olvasták az ő humoros verseit, ugy nyilatkoztak, hogy kár volna őket az ismeretlenség homályában hagyni, mert méltók arra, hogy mindenki tudomást vegyen róluk.

Am legyen hát! . . . *Szirén* barátom bele nyugszik abba, hogy tréfás versei egy pompás kis kötetben megjelenjenek a szomorkodó emberiség vigasztalására, de mert mulatság nem eshetik meg pénz nélkül, okadatoltnak találja a közönség, ha a szerfelett sokatigéző könyv megjelenése árában egy forintocskát kérünk nyomdafestékre.

Aki tehát élvezni akar egy pár vidám órát, siessen és rendelje meg *Szirén* barátom könyvét, mert később száz forintért sem lesz kapható.

A versekért én alulírott, a kiállításért pedig a Csokonai-nyomda vállal felelősséget, hogy azok július hónapban, ha kellő számu forintok gyűlnek be, meg fogjelenni.

Tehát nyuljanak a tárczához, uraim és vágják ki azt a pengőt gavallér módon. A Csokonai-nyomda majd elkönyveli, ha beküldik hozzá július hó 10-ig.

Debreczen, 1898. június 12.

Szini Péter,

a Debreczeni Reggeli Ujság
főmunkatársa,
mint *Szirén* ur közeli rokona.

SPORT.

A *nagyvárad-i kerékpár egylet* folyó évi július hó 1-én tartott választmányi ülésével működő tagokul a következő tagokat vette fel: *Bodó Imrénét*, *Bodó Imrét*, *Sárcács Lajost*, *Knauer Károlyt*, *Aczél Zsigmondot*, *Kirschner Mórt*, *Fischer Sámuel* és pártoló tagul *Kirschner Jenőt*.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor. Sovány a jövő heti műsor. Tessék csak végignézni:

Hétfő: *Bukow*.

Kedd: *Troubadour*.

Szerda: A gésák.

Csütörtök: *Mária bátyja*.

Péntek: Az ördög és a párisi vak leány.

Szombat: A gésák.

Vasárnap d. u. *Hamupipőke*.

» este *Mária bátyja*.

Szóval erősen drámai a hét — és lapos. Kíváncsiak vagyunk arra a bizonyos *Bukow*-ra, a melyhez az igazgatóság a következő kummentárt fűzi:

Hétfőn *Bukow*, a székelyek hóhéra kerül színre. A történelmi színmű a székelyföld küzdelmeinek egy igen mozgalmas, tarka képét adja a mult századból, mely nemcsak rokon-

szenves tárgyánál fogva, de ügyes jelenetezése és látványosságok leleményes csoportosítása által régen kedvelt darabja a vidéki színpadoknak. A főszerepeket Miklósi J., Turchányi O. Váradiné, Janovics, Kassai, E. Kovács, Leővey Odry, Pataki, Szentgyörgyi, Tompa, Váradiné és Vendrei játsszák.

Ugy gondoljuk, hogy a hét legérdekesebb estéje valószínűleg a második *Troubadour* előadás lesz. Itt legalább hallunk majd egy kiváló hanggal rendelkező, tökéletesen képzett operanékesnőt, hallunk továbbá egy korrekt basszbaritonistát. Az előbbi *Váradiné* Margit, a linzi opera szerződött tagja lesz, kinek tömör, szép mezzo-szoporán hangját két éve hallottuk utoljára. Kétségkívül csak előnyére szolgált a két évi távollét s egy éven át tartott szereplése az operánál. A másik pedig *Fehér* lesz, akinek eleve is föltétlen sikert jósunk.

Igazságszolgáltatás.

Szent-Joob község pere.

Egy régi, majdnem félszázados polgári per dőlt el a napokban a kir. Curian. Az ítéletnek kiváló érdekességet kölcsönöz az, hogy ez az ítélet egészen eltér az eddig hasonló ügyekben hozott ítéletektől.

A per története a következő: Szent-Joob községnek 1853—1858-ig *Mártonffy* József volt közigámja, aki azonban a hivatalos pénzeket hűtlenül kezelte úgy, hogy mikor a pénztárt megvizsgálták 1387 frt 35 kr hiányt találtak. Az árvaszék akkor a pert a közigám ellen folyamatba tette, de a pénz behajtva nem lett.

Néhány évvel ezelőtt az ügy ismét felszínre került. 1891-ben a megyei gyámpénztár érdekében dr. *Wallner* Ödön a Szent-Joob községet beperelte a hiányzó összegért, ami addig kamatok kamatával 14654 frt 97 krt tett, követtele ennek 7 százalék kamatait s a költségeket.

A község a pénzt nem fizette ki, hanem ügyvédül felkérte *Szokoly* Tamást, aki védekezett is.

Azóta folyt a per. A község hajlandó lett volna az eredetileg hiányzó összeget az 1387 frtot megfizetni, azonban ezonban ezt az árvaszék nem fogadta el.

A mult esztendőben végre I. bírósági ítélettel lett ellátva az ügy. A törvényszék az alperes községet elmarasztalta a kereseti *tizennégyezer hatszáz ötvennégy frtban*, 7 százalék kamataiban s a perköltségekben.

Ezt az ítéletet azután megfellebbezte az alperes ügyvéd s a kir. tábla a követelést *ezer háromszáz nyolcvanhat frt* 89 kr-ra szállította. A kir. Curia a napokban foglalkozott ez ügygyel s a kereseti követelést *ezerhatszáz negyvenkét forint* 7-ed krban állapította meg, míg többi követelésével az árvaszéket elutasította.

A kir. curia ítéleti indokolásában azt mondja, hogy az árvaszéknek annak idejében kellett volna a pénzt behajtani s most a község a kamatok kamatjánál a fizetésére nem kötelezhető.

Az ítélet valóságos áldás Szt.-Joob községre, mert a törvényszék ítélete, mely a járulékokkal *huszezer* forintnál többet tett ki, az amugy is szegény népet roppant nagy megterheléssel sújtotta volna, saját hibáján kívül.

A községre nézve örvendetes ítélet tegnap érkezett le a törvényszékhez.

A délvidéki gabona-uzsora.

Érdekes becsületsértési pör tárgyalása volt mára kitűzve a büntető járásbírósnál. A »Köztelek« című szaklapban május 11-iki számában hosszabb cikk jelent meg *Gabona-uzsora* címmel, amely a délvidéki szocialista mozgalmakkal és a nép általános elszegényedé-

sével foglalkozván, arra az eredményre jut, hogy a délvidéken tanyát ütött gyomornak az ugynevezett *gabona-elővételi ügyletek* az okozói. Ugyanis a fővárosi gabona nagykereskedők, amilyen a *Schlesinger és Polákovic*s cég is, a kisgazdától olcsón megveszik a termést; ha az árak feljebb szálltak, akkor a kisgazda termését potom áron szállítani kénytelen, pedig nagyobb differenciákat kell fizetni. A lap a helyzet illusztrálására a *Schlesinger és Polákovic*s cégnek egy szerződését is közölte, a melyet az egy torontálmegyei kisgazdával kötött.

A cég levelet intézett a lap szerkesztőségéhez, kérve a cikk írójának megnevezését.

— *Ki az a pimasz gazember, aki cégem felől ezeket a szemtelen hazugságokat írta?* — kérdezte levelében *Sándor* (Schlesinger) Pál, tartalékos huszárhadnagy, a cég egyik főnöke.

Együttal *Sándor* Pál bizonyítékot produkált a szerkesztőségben arra nézve, hogy a vád alaptalan. A lap erről a tényről megemlékezett, de bozzátette, hogy a dolog lényegében még sem változtat a cikkben és való, hogy »a gabona elővételi ügyletek elsőrendű tényezői a kisgazdák tönkrevetésének«.

A levél miatt, amely a szerkesztőséghez érkezett, *Fülep* J. György torontálmegyei ügyészégi fogalmazó, a ki a cikket írta, *rágalmazás és becsületsértés* miatt feljelentette *Sándor* Pált a büntető járásbírósnál.

A mai tárgyaláson a vádlott *Pollák* Illés védővel megjelent. Minthogy azonban a panaszos helyett csak *Frank* Rezső dr. jelent meg és a magánvádló nem: a bírő az érdekesnek ígérkező tárgyalást elhalasztotta.

Verekedés a temető árkában. A szentmártoni országuti korcsma csendes összekülönbözés színhelye volt 1896 év október 8-án, melynek zajosabb folytatása hosszas kergetőzés után a temető árkában történt, amidőn ugyanis *Kozma* János, *Vajda* Lajos, *Balogh* Imre, *Kállai* Lajos, *Sándor* Imre, *Csoór* Imre a félfalet jelenlétében *Kovács* István és *Imre* zsákai lakosokat véresre vették doronggal, löccsel és ki mivel. A verekedésnek szegény *Kovács* István adta meg az árát, mert öntudatlan állapotban vérbefagyva szállították haza a feleségének és 9 heti szenvedés után meghalt, nagymérvű koponyacsontrepedés és még egyéb ütések következtében. A második áldozat *Kovács* Imre, az elhunyt édes testvére, aki az orvosi bizonylat szerint 2, saját vallomása szerint pedig 6 hétig nyomta az ágyat a lapogatók következtében. Az ügyet tegnap tárgyalta a nagyvárad kir. törvényszék. Ugy a tettesek, mint a tanúk következetesen tagadtak, illetve semmi lényeges körülményt nem mondtak. Mindezek, dacára a törvényszék vádlott és társait halált okozott súlyos testi sértés vétségében találta bűnösnek és első rendű vádlott *Kozma* Jánost, aki saját vallomása szerint egy haszontalanságért két és fél évet ült már Nagy-Enyeden, 1 évi börtönnel, *Vajda* Lajost 8, *Sándor* Imre és *Csoór* Imrét 7—7 havi börtönnel büntette. Ugyész szigorításért fellebbezett, vádlottak egy része megnyugszik.

Egy enyelgés következménye. Iszonyu bünt követelt el *Csudra* János-né tulajdon édes fiát, a »kenyeres késsel« szíven szurta úgy, hogy ennek következtében a fiu rövid idő múlva meghalt. Hogy mi indította e szörnyű tette a kegyetlen anyát, az eléggé nem volt kitudható, gyanítják azonban, hogy az alkoholizmus játszott ez esetnél közbe. Az anya ugyanis az élés kamarában kenyeret, szalonnát evett és eközben a pálinkás butykosból megrogzított rossz szokása szerint nagyokat huzogatott. Egy ilyen gyöngéd pillanatban toppant a kamarába *Csudra* János, a fia, aki szintén inni akart a butykosból, de ezt a már becsipett anya nem akarta engedni ilyen enyel-

gés következménye a végzetes tett. A haldokló fiu anyját nevezte meg gyilkosául. A törvényszék tekintetbe véve az enyhítő körülményeket, *Csudra* Jánosné tettét halált okozott súlyos testi sértésnek minősítette és őt 3 évi börtönnel sújtotta.

A nagyvárad kir. tábla kitűzött ügyei.

Büntető tanács.

Előadó: *Molnár Géza*.

- 2038. Somlyai Sándor vétkes bukás stb.
- 2468. Kohn Lipót hatóság elleni erőszak stb.
- 2571. Irimie Tótyer lopás.
- 2473. Kovács Márton s. t. sértés.

REGÉNY-CSARNOK.

26.

ELŐRE!

Neldegg után fordította: *Tátraházi R. P.*

Felnézett s tekintete Tónira esett, ki a pár szót gyorsan átolvasta.

— Gyóztunk! — kiáltotta ez sugárzó szemekkel — minden nyerve! Ő szeret és hű maradt hozzá.

— De én nem! szolt Ervin — Pétersdorff Irén

— El vagytok jegyezve? — kiáltott fel ijedve Kern. — Eljegyezve? Hiszen mindig azt mondtad, hogy ilyen házasság csak romlásodra lenne!

— Tanultam máskép gondolkozni — szolt Ervin.

— Különbben még nem váltottunk jegyet — tevő nyugodtan hozzá.

— Nos hát?

— Nos hát az ember lehet kötve eljegyzés nélkül is; az meg nem épen mindig köti az embert oly nagyon. Olgával el voltam jegyezve és már pár hónap múlva máshoz ment férjhez.

— De akarata ellenére — szolt Tóni. — Biztosan nem tudott magán másképp segíteni. Hogy nem felejtett el, azt bizonyítja minden egyes dalszerzeménye, mindegyik a távolban levő szerelmeséhez szól, — mindegyikből a szenvedő szív fájdalma hangzik. Hisz emlékezel magad mondtad annak idején, hogy nem tudnál a darabok közül egyet sem énekelni vagy játszani.

Waldheim gondolatokba merült, hisz ez mind igaz volt, a mit testvére mondott.

— De vége mindennek. A hogy most érzek úgy egy dal sem volna képes reám nézni hatást gyakorolni, — szolt. — Olga is valószínűleg másképen gondolkodik. De azért maradhatunk barátok, még pedig hű s ók, ezt senki sem tilthatja nekünk. Valószínűleg ő is ilyen állásponton van, most mikor engem magához hív. A jó barát szavát akarja ismét hallani.

De emellett be kellett magának vallania, hogy ily hangon asszony nem hitta barátját, ezt a szenvedély diktálta; veszedelmes az aszszonnyal ismét találkozni, ha csak Irénhez való szerelme nem védi meg szívét minden benyomás ellen, — vagy pedig — de lehetetlen még gondolni is, — visszatér egészen a multba.

Ervin azonban elfojtotta a benső hangot, mely óvni akarta.

— Kötelességem felkeresni őt — folytatá. — Szivtelenség volna, ha nem mennék. És ennek gyorsan kell történnie; még holnap utazom hozzá.

— Ez lesz a legjobb, — helyeselte Tóni, ki Irént nem ismerte, varása alatt nem állott, és így csak akadálynak tekintette. Teljesen beleléte magát azon gondolatba, hogy Ervin a lehető legmagasabb méltányosságokat fogja elnyerni, persze összeköttetések kellenek, Iréntől nem számíthat semmit.

Nagyon csalódott, ha azt hitte, hogy Ervin ott hagyja Irént. Ellenkezőleg, Ervinnek határozott akarata volt, szavát megtartani, előbb azonban Olgával egészen nyíltan és őszintén akart bezzélni. Ha még most is szereti, úgy kimélettel tudatja majd vele megváltozott érzelmeit; mert hát mégis Olga nem olyan mint Irén, igen, hozzá akar hű maradni.

Gyorsan irt egy pár sort Pétersdorffnak, melyben tudatja, hogy fontos ügyek miatt el kellett utaznia, de rövid idő múlva visszatér. Másnap kora reggel már Marienbad felé volt utban.

IX FEJEZET.

Ha egyszer valaki oda jutott, hogy az egyenes útról a kötelesség teljesítése ürügye alatt letér; nincs többé menekvés arra az útra, nincs többé visszatérés, mert a ferde út, minél előbbre haladunk rajta, annál tovább visz az egyenestől.

Waldheim egészen el volt telve Irénnel, képe folyton előtte lebegett, mikor Karlsbadot elhagyta; mikor azonban hosszu utazása után minden elmosódott emlékezetében, az a kérdés támadt benne; hát ez az új szerelme előbbre való a réginiél? Nem dicsőbb dolog volna-e, ha a hűséget, az esküt meg nem szegné, a melyet évekket ezelőtt fogadott, minthogy a könnyen odavetett szót visszavonja, azt a szót a mit tegnap adott. Olga volt első szerelmének tárgya. Hogy ezen első szerelménél a feje többet határozott a dologban, mint a szíve, azzal most nem törődött. — Régen történt, hogy mikor újabb kereskedelmi szerződések megkötése céljából, egy öreg diplomata mellé volt kiküldve, egy éjszakai kisebb fejedelmi udvarba megismerkedett az orosz követ, Stahl báró leányával. Anyját kevéssel az előtt vesztette el és azon élettel, melyet atyja, könnyelmű világi létére, hozzá még mint igazi művész és heves ember, éppenséggel nem volt meglepődve. A nem valami szép leány szeretet, csodálat után vágyódott, azt óhajtotta, hogy a mindennapi tuczat embereken felül elmélkedve, valami regényesnek hűsöjje legyen.

(Folyt. köv.)

TÁVIRATOK.

A király és királyné Ischlbe.

Bécs, július 2. (Saját tud. távirata.)

Ő Felségök a király és a királyné ma reggel Ischlbe utaztak.

Zichy Jenő expedíciója.

Budapest, július 1. (Saj. tud. táv.)

Zichy Jenő gróf expedíciója tegnap teljes számmal ide érkezett.

A honvédelmi miniszter utazása.

Bécs, július 2. (Saját tud. távirata.)

Fejérváry Géza a báró honvédelmi miniszter ide érkezett.

Goluchowski gróf üdülő útja.

Bécs, július 2. (Saj. tud. távirata.)

Goluchowski gróf külügyminiszter nem ma, hanem holnap indul el üdülő útjára, a Vogézekben levő Vittel fürdőbe.

Vizsgálat a brassói román iskolában.

Budapest, július 2. (Saj. tud. táv.)

Wlassics Gyula közokt. miniszter bizottságot küldött Brassóba, hogy a gör. kel. román iskolák külföldi segítése ügyében vizsgálatot tartson. Már ki is hallgattak több iskola igazgatót.

Öngyilkos főrabbi.

Pozsony, jul. 2. (Saját tud. táv.)

Dr. Dávid Gyula főrabbi másodemeleti lakása ablakából kiugrott. Az öngyilkos rabbi a halállal vívódik.

Földrengés.

Budapest, július 2. (Saját tud. táv.)

Sinjből távirják: Ma reggel 5 óra 50 perczkor itt erős hullámszerű földrengés

volt érezhető, amely északról dél felé haladt, 6 másodpercig tartott és sok házat nagyon megrongált. A környéken néhány ház összedőlt.

SZERKESZTŐI POSTA.

Sz. D. A. A levél első része a hirdetés részbe tartozván, a kiadó hivatal részortja, mit hirben nem hozhatunk csak par tangentem.

KÖZGAZDASÁG.

Reich Jenő s Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Határidők.

Budapest, július 2.

Table with 2 columns: Item (Buza őszre, Buza tavaszra, Tengeri, Rozs őszre, Zab őszre) and Price.

Értéktőzsde.

Az irányzat szilárd.

Budapest, július 2.

Table with 2 columns: Item (Déli vasut, Rimamurányi, Magyar jelzalog, Magyar leszámítoló, Iparbank, Budapest közuti, Kereskedelmi bank, Salgótarjáni, Wagon-kölcsön, Villamos vasut) and Price.

Az irányzat szilárd

Bécs július 2

Table with 2 columns: Item (Osztr. hitel, Magyar hitel, Allamvasut, Birodalmi márka) and Price.

Hivatalos arcfolyamok

a budapesti aru- és értéktőzsdén 1898 július 2-án.

Table with 2 columns: Item (Magyar aranyjardék 2%, Magyar koronajardék, Magyar vasuti köleson aranyban, Magyar vasuti köleson ezüstben, Magyar vasuti köleson arany-ezüst, Magyar kölesonmentesítési kötvény, Magyar kölesonmentesítési kötvény, Itáliamérő, Görvát-sárvári földterület, Magyar honvédelmi sorsjegy-hélics, Tiszaszabványozási és szegedi sorsjegy, Osztrák járadék papírban, Osztrák járadék zústban, Osztrák járadék aranyban, Osztrák korona járadék, 1860. Osztrák államsorsjegyek, Osztrák magyar bankrészevény, Magyar hitelbankrészevény, Osztrák hitelintézeti részevény, Páris vista, Német birodalmi márka, London viste, Páris vista, 20 márkás arany) and Price.

NAGYVÁRADI SZINKÖR.

Mérsékeltlen felemelt helyárrakkal!

Evadbérlet 59. szám. Kisbérlet 57. szám

Páratlan. Páratlan.

Ma vasárnap, 1898. július 3-án

a kolozsvári országos nemzeti színház személyzetével:

Délután 4 órakor, fél helyárrakkal:

Hófehérke és a 7 törpe.

Látványos tündérrege 5 felvonásban.

Nincs többé lábfájás sem tyukszem, sem izzadó láb, sem hörkeményedés, sem lábdaganat, sem fagyos láb, sem lábégés. Rövid idejű viselés után megkönnyebbül a járása annak, ki cipőjét dr. Högyes-féle az egész világon szabadalmazott Asbest talpbéllel látja el. Párja egyszerű 60 kr. kettős vastagságu 1 frt 20 kr. Az Asbest talpbétét kitérősségét legjobban bizonyítja, hogy a cs. és kir. közös hadseregnek és a m. kir. honvédségnek eddig 22500 pár szállított. Szétküldés csakis utánvétellel, vagy a pénz előleges beküldése és külön 10 kr. frankó. Felvilágosítások és prospektusok, köszönetnyilvánítások ingyen. Viszonteladónak megfelelő árengedmény. Általános Asbetárú gyár betét-társaság. Budapest, VI., Szív-u. 18. Egyedüli elárúsító raktár Nagyváradon: Eigner Ede.

Este fél 8-kor, mérsékeltlen felemelt helyárrakkal:

Harmadszor:

A gésák,

vagy: Egy japán theaház története.

Énekes játék 3 felvonásban.

Személyek:

Table with 2 columns: Name (Reginald Tairfaix, Bonville, Cuningham, Grimston, Stanley, Vun-Csi, Imárimárki, Mimóza, Aranyvirág, Bimkó, Aranyhárfa, Ibolyácska, Julietta, Náni, Tekmini, Lady Constance, Mari, Edit, Molly, Katana) and Role (hajós hadnagy, Váradi M., Iványi A., Heltai N., Marosi Adél, Nyárai Antal, Leővey Leo, Székely Irén, Turchányi Olga, Lányi Edith, Miklósi M., Perényi A., Margó Zelma, Hatala Györgyike, Vank I., K. Arpási Kata, Solti Helén, Baróti Irma, Perényi Margit, Mezey Mihály, Japániak, gésák, katonák).

Kezdeté fél 8, vége 10 óra után.

Helyárrak mint rendszeren.

Holnap, hétfőn, 1898. július 4-én:

bérletfolyamban:

Bukow, a székelyek hóhéra.

Történeti színmű 4 felvonásban.

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Advertisement for Richter-féle Horgony-Pain-Expeller Liniment. Capsici comp. with an anchor logo and detailed text describing its benefits for various ailments.

UJ! UJ!

„Messzelató“ (Törvényes védve.)

Ez az egészen kitünően szerkesztett messzelató 10-szeresen mutat, a mi csak kiváló tábori messzelatóknál fordul elő. Meglepően nagyszerű távollátás!! Mindenütt bámulatos eredmény! Különösen utazás, kirándulás alkalmával stb. A próba felülmul minden várokozást. Az ár bámulatosan olcsó 2 frt 75 kr. (bérmentve), elegáns tokkal. Küldik bélyegekért is vagy utánvétellel.

G. SCHOLZ, Wien, 11. Kleine Pfargasse 31.

Kérem az újságot megnevezni. 238 1—5.

A felső-ausztriai
jelzálog és hitel-bank
és a strassburgi egyesült
országos hitelbankok
főképviseletése

nagy földbirtokokra kölcsönöket és kon-
vertálásokat engedélyez az összegek nagysá-
gának megfelelőleg 4—4½%-os kamatokra; ne-
vezett főképviseletés **bérbérlőkre** is közvetít
kölcsönöket 5—5½%-os kamat és a legelőnyö-
sebb feltételek mellett. Az ügyletek minden
előleg nyújtása nélkül a leggyorsabban bonyolít-
tatnak le.

Folyamatban levő kölcsönügyleteknél a
végbonyolítás előtt előleg is adatik.

Ugyanitt egy 500 holdas elsőrendű szán-
tóföldes birtok, Nagyváradhoz közel, eladatik,
A birtokmegvételhez pár ezer forint elégséges,
mert arra 50.000 forintig 4%-os kölcsön
azonnal kapható.

213 3—10

Breitner József,

az ingatlan-hitel és jelzálog-forgalmi iroda
tulajdonosa

NAGYVÁRAD, Pável-utca 376. szám.

Válogatott

befőzni és enni való
cseresnyék!

1 kiló spanyol megy I.	—40,	—50
1 » kemény cseresnye, nagy	—40	
1 » » » kisebb	—30	
1 » hólyagos cseresnye, enni való	—24	
1 » zöldbab	—80	
1 » óriás ananász eper	1.—	
1 » kisebb » »	—70	
1 » erdei eper	—60	
1 » nápolyi körte	—80	

Ezeket kívül minden féle befőzni és
enni való gyümölcsök, valamint korai fő-
zelékek a legolcsóbb napi ár szerint
kaphatók.

Tisztelettel

BENKŐ KÁLMÁN utóda,
Nagyvárad, Fő-utca.

209 5—5

NAGY SÁNDOR

berlini fogtechnikus
N.-Várad, Áldás-u. 306. (Giraud-ház.)

Készít mindennemű műfo-
gákat és fogsorokat kautschukba,
hid és korona munkába 1 frt 50
krtól feljebb.

Vidéki megrendeléseket is
elfogad és gyorsan teljesít.
Levélbeli megkeresésekre dij-
talanul válaszol.

2476/1898 T. k. sz.

Árverési hirdetményi kivonat.

A székelyhídi kir. jbiróság, mint telekkönyvi
hatóság közhírré teszi, hogy a nagyvárad-i gör.
kath. seminárium pénzalapja, végrehajthatónak
Bozintán Anna vasadi lakos végrehajtást szen-
vedő elleni 1600 frt — kr. tőkekövetelés és
jár. iránti végrehajtási ügyében a vasadi 18. sz.
tjkvben A I. 1—6. r. sz. a. foglalt ingatlanra
az árverést 1375 frt — krban, ezennel meg-
állapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a
fennebb megjelölt ingatlan: **1898. július hó**
21-ik napján d. e. 10 órakor Vasad község
házánál megtartandó nyilvános árverésen a
megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingat-
lan becsárának 10%-át, vagyis 137 frt 50 krt
készpénzben, vagy az 1881. LX. tvczikk 42.
§-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a
kiküldött kezéhez letenni, a vagy az 1881. LX.
tvczikk 170. §-a értelmében a bánatpénznek a
biróságnál előleges elhelyezéséről kiállított sza-
bályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt, Székelyhídon a kir. jbiróság, mint
tkvi hatóságnál. 1898. április hó 27. napján.

Olasz,

kir. tvszéki bírós.

286 1—1

Értesítés!

Minden félreértés kikerülése végett a n. é.
közönség értésére adom, hogy **Zöldfa-utca,**
Déry-házból üzletemet áthelyeztem s
ott fiók-üzletet nem tartok — minden
ilyen híresztelések, magától értetődleg, elesnek.
Ujjonnan berendezett és dusan felszerelt

üveg, porcellán és lámpaüzletemet

május 1-től ugyancsak **Zöldfa-utczában,** a
volt **Ipar-kávéház** helyiségébe **helyeztem**
át. Nagy raktárt tartok és **igen jutányos**
árakon árusítom minden e szakmához tar-
tozó árukat.

A n. é. vevőközönség több éven át irán-
tam tanusított jóindulatát továbbra is kérem.
Kiváló tisztelettel

Kalmár J a k a b,

214 3—10 Nagyvárad, Zöldfa-utca 29.

ÉRTESEITÉS.

Azon **roszakaratu** híresztelésekkel
szemben mintha

szalámi gyáram és üzletem

megszűnt volna van szerencsém a n. é.
közönség szives tudomására hozni, hogy
szalámi üzletem **továbbra is fennáll** és
kitünősikerült gyártmányomat a leg-
szolidabb árban továbbra is a

Pontelli-ház Serház-sikátor

felőli részen árusítom.

Egyszersmind tudatom, hogy a nagyobb
„**DETAIL**“ fűszerkereskedők szalámi szük-
ségletüket **nem nálam fedezik** s nállok
Pontelli-féle szalámi nem kapható.

Kiváló tisztelettel

PONTELLI JÁNOS,**Kossuth-utca, 17. sz.****Nagyvárad-Szöllősi Gőz-Sörgyár**

Pecze-Szöllős (Nagyvárad mellett.)

Van szerencsénk a n. é. fogyasztó közönségnek a főzdeinkben készült **kitünő minőségű** erősen főzött és meg-
felelőleg érlelt

László- és Márcziusi sört

ajánlani.

Tekintve, hogy az ősz folyamában tetemes költséggel nagyszabású és kitünő rendszerű **uj ászok** és **jégpinczét**
építettünk, azon kellemes helyzetben vagyunk, hogy minden tekintetben kifogástalan, kitünő termékünkkel a legmesszebb
menő igényeket is kielégíthetjük.

Megrendeléseket **ugy hordók,** mint **50 palaczkot tartalmazó ládákban** közvetlen gyártelepünkön **Pecze-Szöl-
lősön (Nagyvárad mellett)** avagy **városi irodánkban Nagyváradon** fogadunk el.

➡ Nagyvárad-városi vevőinknek a sört saját fogatunkon házhoz szállítjuk. ➡

➡ **Árjegyzékkel kívánatra készséggel és bérmentve szolgálunk.**

Kérve a n. é. közönségnek további szives pártfogását, maradunk szolgálatára készen

212 3—10

kiváló tisztelettel **Nagyvárad-Szöllősi Gőz-Sörgyár.**

Eladó ház.

Uri utca 435-ik számú ház nagy telekkel és kerttel, jó helyen építkezni igen alkalmas. Szabad kézből eladó. Értekezhetni a tulajdonosnál ugyanott.

Házvezetőnek

vagy házi kisasszonynak ajánlkozik egy úri leány. A házvezetés minden ágában jártas jól főz, *igényei szerények* fő a *gyöngéd* bánásmód. Czime a kiadóhivatalban.

**Szilvóriumégetők és bortermelők
figyelmébe!**

Teljesen jó karban levő, egészséges használt

tölgyhordók

600—750 literig kaphatók

FÜCHSL TESTVÉREK

bornagykereskedő cégénél Nagyváradon.

PORJESZ HERMAN

butor gyári raktára

NAGYVÁRADON, Zöldia-utca, 34. szám.

Elegáns asztalos- és kárpitos butorok, háló-, ebédlő-, uri-szoba, szalon-berendezések, vas-, réz és hajlitott fabutorok rendkívüli nagy választékban, minden modern styl szerint.

— Kivánatra képes árjegyzék bérmentve. —

Pontos kiszolgálás!

207 3-10

Coulans eljárás!

Kárpitos és díszítési műhelyek.

Fényezett és matt butorok.

SUPKA G.

— FÜSZERKERESKEDÉS a (Szent-Jánoshoz.) —

NAGYVÁRAD, Bémer-tér, Gramm-ház.

A nagyérdemű közönség szives figyelmébe!

Van szerencsém a nagyérdemű közönségnek becses tudomására hozni, hogy a helybeli piacon (Bémer-tér) előbb *Kádár János* fiók üzlet (Kis-hidfő Gramm-ház) helyiségében *fűszer* üzletet rendeztem be s azt *törvénytől* bejegyezve **SUPKA G.** saját nevem alatt fogom vezetni.

Midőn ezen körülményről a nagyérdemű vevőközönséget tisztelettel értesítem, bátorodom megemlíteni, hogy minden törekvésemet arra öszpontosítom, miszerint *friss* és *jó árucikkeimmel*, *előnyös* árakkal és *pontos* kiszolgálással nagyrabecsült bizalmukat mihamarabb kiérdemelni szerencsés lehessenek.

Kiváló tisztelettel

SUPKA G.